

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr.204g/2018

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 8 alin. (2) din Legea
nr. 8 din 14 februarie 2008 cu privire la probațiune
(*referatul presentințial de evaluare*)

CHIȘINĂU

20 decembrie 2018

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
dnei Raisa APOLSCHII,
dlui Aurel BĂIEȘU,
dlui Corneliu GURIN,
dlui Artur REȘETNICOV,
dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dnei Ludmila Chihai, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă pe 18 decembrie 2018,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 20 decembrie 2018 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 8 alin. (2) din Legea nr. 8 din 14 februarie 2008 cu privire la probațiune, ridicată de către dl avocat Viorel Plopa, în dosarul nr. 1a-1177/18, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională pe 18 decembrie 2018, de către un complet de judecată din cadrul Curții de Apel Chișinău (Xenofon Ulianovschi, Stelian Teleucă, Silvia Vrabii), în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin sentința Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni, din 25 mai 2018, dl Alexandru Constantin Todirașco a fost găsit vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 264 alin. (4) [*încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport*] din Codul penal. Această sentință a fost contestată cu apel.

4. În cadrul procedurii apelului, dl avocat Viorel Plopa a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 8 alin. (2) din Legea nr. 8 din 14 februarie 2008 cu privire la probațiune. Aceste prevederi stabilesc că referatul presentințial de evaluare psihosocială a personalității se întocmește la cererea organului de urmărire penală, a procurorului sau a instanței de judecată.

5. Prin încheierea din 4 decembrie 2018, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

7. Prevederile relevante ale Legii nr. 8 din 14 februarie 2008 cu privire la probațiune sunt următoarele:

Articolul 8 Probațiunea presentințială

„(1) În cadrul probațiunii presentințiale, în privința bănuितului, învinuitului, inculpatului care a împlinit vârsta de răspundere penală se întocmește referat presentințial de evaluare psihosocială a personalității.

(2) **Referatul presentințial de evaluare psihosocială a personalității se întocmește la demersul organului de urmărire penală, al procurorului sau al instanței de judecată.**

(3) În privința unui minor, referatul presentințial de evaluare psihosocială a personalității se întocmește în mod obligatoriu, conform legislației.

(4) În probațiunea presentințială se acordă asistență și consiliere subiectului probațiunii.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul a susținut că dispozițiile articolului 8 alin. (2) din Legea cu privire la probațiune, care prevăd că referatul presentințial de evaluare psihosocială a personalității se întocmește la cererea organului de urmărire penală, a procurorului sau a instanței de judecată, contravin dreptului la un proces echitabil și dreptului la apărare.

9. În opinia autorului excepției, prevederile contestate sunt contrare dispozițiilor articolului 20 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

10. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

11. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Legii nr. 8 din 14 februarie 2008 cu privire la probațiune, ține de competența Curții Constituționale.

12. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către dl avocat Viorel Plopa, în dosarul nr. 1a-1177/18, pendinte la Curtea de Apel Chișinău. Sesizarea este formulată de către un subiect cărui i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

13. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 8 alin. (2) din Legea cu privire la probațiune.

14. Articolul 8 din Legea cu privire la probațiune stabilește că, în cadrul probațiunii presentințiale, în privința bănuیتului, învinuitului, inculpatului care a împlinit vârsta de răspundere penală se întocmește un referat presentințial de evaluare psihosocială a personalității. Referatul presentințial de evaluare psihosocială a personalității se întocmește la cererea organului de urmărire penală, a procurorului sau a instanței de judecată.

15. Curtea menționează că probațiunea reprezintă un set de activități de evaluare psihosocială, de control al persoanelor aflate în conflict cu legea penală în vederea resocializării lor, a adaptării persoanelor liberate din locurile de detenție, pentru preîntâmpinarea săvârșirii de noi infracțiuni.

16. Curtea constată că referatul presentințial de evaluare psihosocială a personalității este un document scris, cu caracter consultativ și de orientare, având rolul de a oferi organului de urmărire penală, procurorului sau instanței de judecată date despre persoana bănuیتului, a învinuitului sau a inculpatului, despre nivelul de instruire școlară, despre comportamentul, mediul familial, cercul de prieteni și despre factorii care influențează sau pot influența conduita lui generală.

17. Cu referire la contestarea articolului 8 alin. (2) din Legea cu privire la probațiune din perspectiva neconformității acestuia cu standardul echității procesului de judecată, garantat de articolul 20 din Constituție, pentru că nu prevede expres obligația organului de urmărire penală, a procurorului, a instanței de judecată de a solicita întocmirea în mod obligatoriu a referatului presentințial de evaluare psihosocială a personalității, Curtea reține următoarele.

18. Evaluarea presentințială reprezintă o activitate desfășurată la faza inițială a îmfăptuirii justiției. Referatul presentințial de evaluare nu are calitatea de probă în procesul penal, ci are un rol consultativ și de orientare pentru instanța de judecată. Scopul său este de a facilita adoptarea unei hotărâri, de a individualiza sancțiunea sau pedeapsa aplicată de către instanța de judecată. În privința unui minor, referatul presentințial de evaluare psihosocială a personalității se întocmește în mod obligatoriu, conform legislației, în cazul majorilor, acesta este opțional.

19. În acest context, Curtea reține că articolul 20 din Constituție nu impune reglementarea expresă a obligației organului de urmărire penală, a procurorului, a instanței de judecată de a solicita întocmirea în mod obligatoriu a referatului presentințial de evaluare psihosocială a personalității, deoarece acest document are un rol consultativ și de orientare pentru instanța de judecată. Acest act nefiind obligatoriu, instanța de judecată decide în care cazuri solicită întocmirea acestuia.

20. Din perspectiva analizei de drept constituțional, încălcarea articolului 20 din Constituție poate avea loc doar dacă omisiunile invocate sunt apte să

afecteze caracterul echitabil general al procesului. Nu există nicio dovadă că în lipsa întocmirii acestui referat caracterul echitabil general al procesului ar fi încălcat.

21. Prin urmare, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 8 alin. (2) din Legea nr. 8 din 14 februarie 2008 cu privire la probațiune este nefondată.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* excepția de neconstituționalitate a articolului 8 alin. (2) din Legea nr. 8 din 14 februarie 2008 cu privire la probațiune, ridicată de către dl avocat Viorel Plopa, în dosarul nr. 1a-1177/18, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

*Chișinău, 20 decembrie 2018
DCC nr. 164
Dosarul nr. 204g/2018*